

te nemen. Daarna verschoof ik het schoteltje, de egel zocht en vond, tot ten laatste het schoteltje geheel leeg was. De morsplekjes werden zelfs van de tafel gelikt. Ik trachtte ook nog het diertje naar het schoteltje te lokken, door met een potlood op den rand te tikken, nadat ik zacht getikt had, terwijl de egel dronk. Doch dit gaf geen merkbaar resultaat.

L. HOEKSTRA.

Vragen en Korte Mededeelingen.

Een praatje over Paddestoelen.

Hoe zou het toch komen, dat er in ons land zoo weinig aan het zoeken van paddestoelen gedaan wordt, dat daarentegen in Duitschland dit gewas voor duizenden en groote delicatessen is?

Ziet een Hollander een paddestoel, tien tegen een, dat hij er als teeken van zijne gunst met zijn stok naar slaat, dames vinden ze meestal erg vies. Ik geloof dat in dezen het „onbekend maakt onbemind” zijne groote invloed gelden doet.

In Thüringen b. v. leeren de kinderen op school de goede en slechte paddestoelen van elkander onderschiden, vandaar dan ook, dat ze daar een volksvoedingsmiddel geworden zijn. In ons land is de angst en afkeer voor dit gewas groot. Als staaltje hiervoor moge dienen, dat ik uit logeeren zijnde, met moeite een koekpan voor mijne peperlingen (*Cantharellus cibarius*) veroveren kon. Later raakte mijn gastvrouw er zeer mede verzoend.

De groote waarde van de paddestoel zit in zijn groot eiwitgehalte. Een jonge *Cantharellus cibarius* heeft in zijn hoed 27.77% in zijn steel 28.35% eiwit.

De *Cantharellus cibarius*, peperling, heeft geheel de klein van een eierdooier, vandaar dat de Duitschers hem den naam van Eierpilz geven, hij heeft rauw een iets peperachtigen smaak, dien hij echter in het koken bijna geheel verliest. Hij wordt heel weinig door slakken beschadigd, groeit bij groote troepen onder hoog hout, dennen en eiken van Juni tot in den herfst. Voor eekhoorns, hazen en konijnen is hij een groote lekkernij. In Bremen ziet men van dit soort dagelijks manden vol op de markt staan.

Een veel voorkomende soort is de knodszwam, koraal-paddestoel, hij ziet er uit als een stuk koraal. Minder aangenaam is het, dat de eene schrijver alle koraal-paddestoelen eetbaar noemt een ander echter een soort er van als vergiftig op laat treden, zoo is het ook gesteld met de vliegenpaddestoel, die mooie kersroode met witte vlekjes. A noemt hem vergiftig, B zegt vergiftig is hij niet, hij smaakt alleen niet goed. Wat ons de wijzen als waarheid verkonden, straks komt een wijzer, die 't wegredeneert kan hiervan ook wel gezegd worden. Het veiligste is, schrap alle koraal-paddestoelen en de vliegenzwam van uw répertoire, er blijft nog meer dan genoeg over.

Zonder vertrouwbare gids is het echter onmogelijk paddestoelen (leelijk woord) te zoeken. Die er meer van weten wil, kan ik ten zeerste het degelijke werk aanraden van Edmund Michael: „Fuhrer für Pilzfreunde” met nauwkeurige beschrijvingen en prachtige afbeeldingen naar de natuur, twee deelen à 6 cM. Het „Pilzbuch” van S. Schlitzberger is ook een aardig werkje, ook met gekleurde afbeeldingen en recepten, doch lang zoo mooi niet als het eerstgenoemde, 1.50 M. Bij meer paddestoelkennis zal misschien eens de tijd voorbij gaan, dat voor een Hollander van 10 soorten er negen vergiftig zijn en een champignon met groote achterdocht bekeken wordt. Het zoeken van zwammen is een groot genot, het gebruik er van niet minder. Twijfelt ge aan de deugdelijkheid van een champignon, gooi hem weg. Hoe champignons klaar te maken? Edmund Michael geeft daar nauwkeurig antwoord op, dit kan ik u wel zeggen de kokerij er van is hoogst eenvoudig en in 't geheel niet kostbaar. Of ieder zoo'n virtuoso in 't zoeken van paddestoelen kan worden als bovengenoemd heer? In zijne voorrede schrijft hij: durch die sichere Kenntniss der Standorte bin ich stets in der Lage binnen 5—6 Stunden also an einem Nachmittage, 80—100 Sorten Pilze in 4—500 Exemplaren für die Pilzausstellungen sammeln zu können.

Wijhe.

Mej. F. ENGELS.

Vaccinium intermedium.

Toen de heer J. Koornneef, onderwijzer te Amsterdam en ik, Paaschmaandag (13 April) op weg waren naar het Kootwijkerveen, vonden we aan den rand van het Asselsche Bosch een plek, ongeveer 7 bij 8 M. begroeid met een ons onbekende soort boschbes. Terwijl slechts een enkel bloempje van *Vacc. Myrt.* open was, stonden deze planten in vollen bloei. De roode bloempjes zitten in trossen, als bij de vossenbes, maar hebben den vorm van de blauwe boschbes. De kleine stammetjes (bijna niet hooger dan 2 dM.) zijn rond en komen dus ook met *V. Vitis Idea* overeen.

De altijd groene blaadjes zijn echter niet zoo glanzend, missen de zwartbruine stipjes aan de onderzijde en zijn bovendien gezaagd.

Toen ik den 2den Mei de vindplaats weer bezocht, vond ik aan den rand van hetzelfde bosch een plek, iets grooter dan de vorige, begroeid met een soort *Vaccinium*, die veel op de eerste leek. In stammetjes, bladeren en vorm der bloemen komen ze overeen. De stammetjes zijn forscher en meer vertakt, terwijl de bijna witte bloemen waarvan de meeste nog in knop zaten, niet in trossen zitten, maar alleenstaande of twee aan twee geplaatst zijn in den oksel van een blad. De vorige soort was toen bijna uitgebloeid.

De eerst gevonden plant is volgens den heer Heukels *Vacc. Intermedium*. Of de tweede soort iets nieuws is, zullen de bessen misschien moeten uitmaken. Tot nog toe heb ik echter aan de eerste slechts heel kleine vruchtjes gevonden, terwijl de tweede zoo goed als geen vrucht zet.

Beide vindplaatsen zijn aan den eenen kant omgeven door *Vacc. myrt.*, aan den anderen kant door *V. Idea*.

Apeldoorn.

G. S. SCHEERS.

Korten tijd geleden las ik een bericht, dat er gevonden was een bastaard tusschen *Vacc. myrtillis* en *Vacc. vitis Idaea* en als een nieuwe plant opgegeven wordt.

Ik had het genoegen deze nieuwigheid te zien op de tentoonstelling der Natuurhist. Vereeniging te Amsterdam, 24 Mei gehouden in „Artis.” Ik vond deze nieuwigheid daar onder de zeldzame planten en maakte ik persoonlijk kennis met haar. Er stond de naam *Vacc. intermedium* bij, zonder auteursnaam.

Wie heeft aan den plant den naam gegeven?

Er bestaat reeds een *Vacc. intermedium*, die in 1827 door Ruth in de Flora der prov. Brandenburg beschreven en afgebeeld is, en 't Mark Brandenburgsche veel gevonden. In Garcke. Flora van Nord- und Mitteldeutschland, 8e Ausg. 1867, bl. 262, komt zij ook voor als *Vacc. myrtillis vitis idaea* als synoniem.

Volgens de beschrijving van Garcke in de oppervlakkige beschouwing op de tentoonstelling zou ik meenen, dat de nieuwigheid een vertegenwoordiger is van den bestaanden. Toch zou ik meenen, dat er verschil in den bloemvorm is, daar de bloemen van het gevondene Nederlandsche exemplaar veel meer den vorm van *Vacc. myrtillis* heeft dan de afbeelding uit Guimpel und Klotzsch in Abbild. officin: Gewächse en overgenomen door Dippel, 1e deel, bl. 338.

Hoe het zij, een nauwkeurige omschrijving is noodig, want verschilt zij met de oude *V. intermedium*, dan is de naam slecht gekozen en moet de plant herdoopt worden. Is er geen verschil, dan is de plant misschien een nieuwigheid in onze flora, maar onbekend in elk geval niet.

't Is in elk geval te hopen, dat zoo er al meerdere exemplaren op de vindplaats te vinden zijn, deze voorsnogen geheim gehouden wordt, want de liefde voor onze inheemsche planten is tegenwoordig zoo groot, dat vele geslachten ten ondergang gedoemd zijn.

Alle overdrijving schaaft ook in 't goede, in casu de liefde voor bloemen.

Haarlem.

LEONARD A. SPRINGER.

Terrarium nieuws.

1. In een terrarium, waarvan de bodem geheel door mos was bedekt en waarin nooit de zon kwam, deed ik een gewone groene kikvorsch uit de sloot. Na verloop van drie weken (al dien tijd was 't altijd donker weer geweest, 1 Aug.—25 Aug. 1903) was de kikvorsch erg donker, bij 't zwarte af; 'n heel klein kikkertje eveneens. Dit nam ik Zaterdag 22 Aug. waar; 's Zondagsmorgens was de groote kikker nóg donker, de kleine echter meer hoog-groen.

Maandag 24 Aug. was de groote gedeeltelijk zwart, gedeeltelijk hoog-groen.

2. In Mei ving ik in de gemeente Diepenveen 'n ringslang van 80 cM. lengte. Op 'n afstand van 1 M. van den kop af, was ze erg opgezwoolen. In 'n bak deed ik haar en toen ik even later er weer naar keek, was de verdikking weg en kroop 'n pad van de grootste soort in den bak rond. Deze leefde nog goed.

3. Diezelfde slang vervelde na 6 weken. Vóór de vervelling werd ze lusteloos en de oogen werden blauw. Is hiervoor ook 'n verklaring?

4. In Friesland hoorde ik 't volgende: 'n Oud man had eens (misschien nu 60 jaar geleden?) een slang (ringslang) gevangen in de omgeving van Drachten. Opeens echter, terwijl hij 't dier vasthield, kwamen van alle zijden slangen aangekropen en hij moest maken, dat hij wegwam. „Want slangen zijn venijnig en hij had de koning der slangen gevangen en die maakt dan 'n geluid en hij heeft drie kroontjes op z'n kop” (vertaling van de woorden eener Friesche oude vrouw).

Heeft U ooit eerder dit sprookje(?) gehoord?

Flauw herinner ik mij, dat omtrent de Veluwe ook zoo iets wordt verteld. Dat geldt daar evenwel van hagedissen.

Zou er 'n grond van waarheid aan die vertelling ten grondslag liggen? Of hebben we hier 'n louter spel der verbeelding door vrees? ('t Onderscheid tusschen 'n ringslang en adder is in die streek wel bekend; de eerste heet daar „slang”, de laatste „nie-irre” (uitspraak!)

Scheveningen.

A. HALLEMA.

Ammophila.

Volgens het antwoord dat u ons gegeven hebt in de Juni-aflevering van *D. L. N.*, blijkt, dat u onze mededeeling niet goed begrepen hebt, of dat u denkt, dat wij ons vergist hebben in de determinatie tusschen *Ammophila hirsuta* en *sabulosa*. Hier in de Helderse duinen komen ook veel *Ammophila*'s voor, allemaal *hirsuta*, zoodat we die zelfs in de vlucht goed kunnen onderscheiden. In de duinen bij den Hoorn, waar wij het geval zagen, heb ik de *Ammophila* zelfs op mijne hand gehad en kon toen duidelijk zien dat het *A. hirsuta* was. Het dier liep eerst met de verlamde rups tusschen zijne kaken, liep daarna in een cirkeltje rond op eigenaardige wijze en vloog toen zonder de rups op, zoodat ik deze op mijne hand kon nemen. Toen *Ammophila* terugkwam, zocht zij eerst op het oude plekje, vloog daarna op en kwam op mijne hand zitten en pakte de rups weer op. Ongelukkig verdween ze in de struikheide, zoodat we haar niet verder volgen konden.

Den Helder.

D. T. HOUBEN.

Als dit zoo is, dan hebt u een hoogst belangrijke waarneming gedaan en dan moeten wij allemaal met verdubbelde ijver op *Ammophila hirsuta* gaan letten. Misschien komen wij dan tot de beantwoording van de vraag die ik in jaar-gang V, blz 116, stelde.

T.

Late wilgen.

1 Augustus 1903. — Aan de Stouwe bij Zwartsluis 2 wilgen in bloei, beide met mannelijke katjes.

J. B. RODENBURG.

Ik zag eenige dagen geleden onder kiemplanten van bruine boonen er een, die 3 zaadlobben had. De twee grootste stonden even hoog aan den stengel, de derde een mM. lager. Is dit iets bijzonders?

P. J.

't Is een van de meest voorkomende variaties. De plant, die uit zoo'n kiemplant ontstaat, heeft ook neiging tot andere afwijkingen. Zie Hugo de Vries: Zaaien en planten, Mutaties, e. a.

H.

In het Ulvenhoutsche Bosch zag ik donkerblauwe en lichtbruine libellen of glazenmakers, met ondoorzichtige vleugels boven een beekje, die op de manier van vlinders (om nader aan te duiden van Vanessa's) vlogen. Ik zag echter geen kans om één ervan te bemachtigen. Zoudt U zoo beleefd willen zijn mij in *De Levende Natuur* mede te deelen, welke soort van libel dit kan geweest zijn?

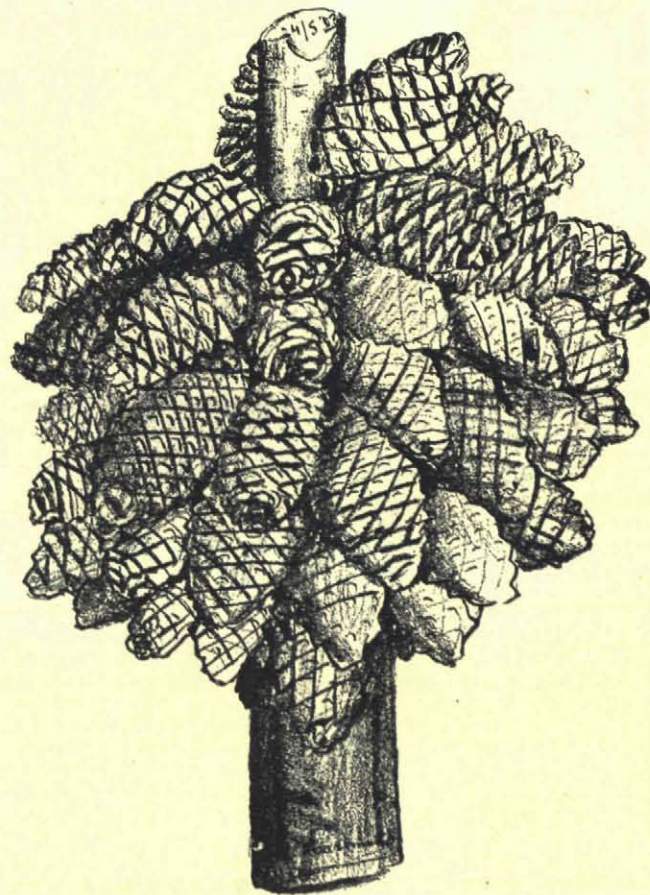
Het was *Calopteryx virgo* of *splendens*; de naam duidt al op de „schoone vleugels”.

H.

Abnormale denappels.

Voor eenige dagen bracht een van de schoolkinderen een stuk van een dennentak, waaromheen niet minder dan 72 denappels waren gegroeid. (Op de teekening hiernaast kunt u ongeveer zien, hoe.) De appels zijn alle vrij goed ontwikkeld, maar de onderste vertoonen wel eene afwijking van den gewonen vorm. Het exemplaar is gevonden ergens in 't N. van Brabant, hoogstwaarschijnlijk niet ver van „de Langstraat.”

We vermoeden, dat deze verbazende ontwikkeling te danken is aan eene galvorming, of is het misschien mogelijk,

Kegelzucht.

dat, terwijl in gewone omstandigheden slechts enkele „appels” tot ontwikkeling komen, hier door buitengewoon goede omstandigheden al de bloemen „vruchten zijn geworden.”

Wel is me bekend, dat er in de omstreken van Den Haag soms boomen met 10 à 12 „appels” bij elkaar voorkomen, maar zooiets heeft geen onzer ooit gezien.

Gaarne zou ik hieromtrent eenige inlichtingen ontvangen. Misschien kan u 't doen in *De Levende Natuur*, die ik lees.

Den Haag,
Regentesselaan 223.

R. HARTMANS.

We hebben hier te doen met een geval van „Kegelzucht” (*Zapfenzucht*) een ziekte, die nog veel aan dennen voorkomt en in den regel het afsterven van de toploot ten gevolge heeft.

T.

Groote lijster.

In aansluiting aan het bericht aangaande de groote lijster, voorkomende in No. III, diene, dat ik den 21sten Mei nog een nest met 4 eieren heb gevonden te Overveen en dat ik deze vogel dit voorjaar herhaalde malen gezien heb bij Velzen, Overveen en Bloemendaal. Hierdoor ben ik tot de overtuiging gekomen, dat deze lijster voor Haarlem's omstreken niet bepaald zeldzaam genoemd kan worden.

Haarlem.

A. TRAANBERG.